

Р е ц е н з и я

от доц. Боряна Георгиева Туманова, доктор
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
“доктор”.

Област на висше образование: 1. Педагогика;

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...;

Специалност: Методика на обучението по физическо възпитание и спорт

Департамент по спорт, Катедра: „Индивидуални спортове и рекреация“

Автор: **Василеса Йорданова Калайкова**—докторант на самостоятелна
подготовка

Тема: „Мениджмънт на методика за силова подготовка на ученици от
спортни училища“

Научен ръководител: проф. Анжелина Янева

Описание на представените материали

Кандидатът Василеса Калайкова е представила следните материали:

- Дисертационен труд
- Автореферат на дисертационния труд

Данни за дисертацията

Подходите към тренировъчната работа, при които се съвместяват треньорските и мениджърските функции не са били предмет на проучвания до сега. У нас не е разглеждана подобна специализирана методика, не са изследвани ефектите от ползването на комплексен софтуерен продукт, в унисон със съвременните IT технологии, които учащите в спортните училища използват активно в ежедневието си.

Дисертационният труд е структуриран според изискванията за такъв вид научни разработки. Отличава се с ясна структура, има обособяване на глави, раздели и подраздели на структурно и съдържателно равнище. Всичко това показва умението на докторанта Калайкова да систематизира информацията.

Съдържа увод, изложение в четири глави - постановка на проблема; методология на изследването; резултати и анализи; изводи и препоръки. На рецензиране подлежат 150 страници.

Библиографията включва 111 заглавия, 96 са научни разработки на кирилица, 2 на латиница и 13 интернет сайта.

Дисертацията е онагледена с 32 таблици, 14 графики и 6 фигури, които демонстрират правилен подбор на текстовете, подходящи за илюстриране, както и владението на високо ниво на съвременни технически средства от автора.

Глава първа Постановка на проблема (теоретико-методически основания от 55 стр.) и включва шест раздела. Чрез теоретичния обзор в тази глава, докторантът постепенно навлиза в проблематиката. В нея е направен задълбочен, многоаспектен анализ на информацията от теоретични, научно-приложни и практически публикации на професионално доказани автори по проблемите на изследването. Това повишава стойността на разработката и подпомага определянето на обекта, предмета, целта и задачите на изследването.

След преглед на проблематиката при спортната дейност в спортните училища в България, авторът много точно представя и подробно разглежда качеството сила от всички негови аспекти, типове и подкатегории, както и мениджърските подходи в работата на учителя-треньор, по конкретно по спортовете борба, волейбол и гребане. Използван е научен стил на изложение, който доказва умението на кандидата за аналитичност и владение на специализираната терминология.

Новото, което се откроява тук, е свързано с основните черти на съвременните методи за управление и контрол на спортната тренировка.

Тази глава за да постигне нужната завършеност обобщава научния проблем и формулира логично работната хипотеза – с. 53

Втора глава на дисертацията „Методология на изследването” (29 стр.) има класическа структура. Разделена е на две части – първата част представя характеристиката на научното изследване с добре формулирана цел и задачи. Правилно са определени: областта, обекта, субекта, предмета, целта и задачите на изследването. Втората е организацията на научното изследване. Използваните методи са добре подбрани, използваните тестове са описани коректно, което е предпоставка за изчерпателно разглеждане и изследване на поставения научен проблем и постигане на неговата цел. Изследването е проведено с 56 бр.ученици от спортно училище в спортовете – борба, волейбол и гребане, разпределени в две групи – контролна (КГ) и експериментална (ЕГ). Изборът на методи на изследване е подходящ и изчерпателен. Представена е авторската методика за моделирани тренировки и моделирани упражнения в тях. Разработените за целите на това изследване модели са констативно-аналитични и представят взаимоотношенията между основните носители на функции – учителя – треньор и ученика – спортист. Използван е богат статистически набор за вариационен, персентилен и алтернативен анализи. Визират се правата (инструкциите, указанията) и обратна връзка (контролът) при управление на взаимодействията на различните нива.

Авторът на дисертацията отделя внимание на планирането на учебното съдържание, като предлага периодично приложение на контролни тестове в началото и края на всеки етап от подготовката, които дават на ученика-спортист и неговия учител-треньор срочна информация за моментното състояние, а в края на етапа – за достигнатото равнище на силовата издръжливост. Очевидно е, че без такава срочна информация тренировъчният процес не би бил успешен, тъй като ще липсва обратната връзка в системата на управление.

Глава трета „Резултати и анализ” е с обем от 59 страници. Тук е показана цялата практическа работа, извършена от Василеса Калайкова с изследваните лица. Анализирани са резултатите от събраните и обработени данни от проведените анкети и по шест теста в спортовете борба и волейбол, както и два теста в спорта гребане, снети в реални условия. Представените фигури и таблици дават нагледна информация за

получените резултати. С голяма стойност определям разработените перцентилни нормативи за оценяване на постиженията на учениците от спортните училища - изключително полезни за треньора при определяне на задачата, когато „делегира” пълномощие на даден ученик за повишаване на неговото лично постижение. Приложения мениджърският подход в изследването доказва, че разработените и изложени модели за взаимодействие са успешни. След детайлното категоризиране на обработените данни и интерпретирането им следват закономерни методически обобщения и установени ефекти от приложението на предложените в разработката модели за взаимодействие между учители-треньори и ученици-спортисти.

Всичко представено в разработката до тук, разкрива възможност за формулиране на изводи и препоръки за практиката, изложени в **четвърта глава** с обем от 6 стр. Разработената специализирана методика е фактор за реализиране на високи постижения. Изведените изводи и препоръки произтичат от получените резултати и дават логичен отговор на поставените задачи. Намирам предложените препоръки, че мениджърските технологии са перспективно направление в учебно-тренировъчната работа за подобряване на функционалната подготовка на подрастващи спортисти и в частност на силовата им подготовка, за ценни и с висок принос за учебно-тренировъчната практика.

Много добро впечатление правят научният стил и езикът в дисертацията на докторанта Калайкова. **Цитирането** и позоваването на автори, публикации и източници в дисертационния труд е според установените стандарти.

Обособени са 3 приложения: анкетна карта, хистограми с разпределение на данните в трите спорта и таблици с информация от вариационния анализ, които доказват прецизността при реализирането на изследването.

Научни приноси: Цялостният анализ на дисертационния труд позволява да се очертаят приносите му в научно-теоретичен и научно-практически план, а именно:

- Установен е ефектът за подобряване на функционалната подготовка на подрастващи спортисти и в частност на силовата им подготовка чрез разработената и експериментирана методика, включваща технология за мениджмънт на самостоятелна подготовка.

- Предложения научен подход към спортната тренировка е свързан с нормирането и оптимизирането на тренировката на базата на информационния мениджмънт и практическите технологии.

Авторефератът е с обем от 41 страници, които дават точна представа за същността на дисертацията. Изведени са научните приноси с научно-теоретично и практико-приложно значение. Включен е и списък с три публикации по темата.

Налични са достатъчно основания да се говори за обогатяване на методиката за силовата подготовка в спортните училища. Василеса Калайкова е създавала работещ модел за нова организация на тренировката на спортния труд. Насърчавам докторантката да допълни работата си, като издаде практическо ръководство за методика за силовата подготовка в спортните училища.

Заклучение

Трудът има завършен вид. Докторантът е показал солидна теоретична подготовка, прецизност и коректност при осъществяване на изследването, умения които позволяват самостоятелна работа в научно-изследователската сфера. Дисертационният труд на Василеса Калайкова е научна разработка със значителни научни приноси и приложение в усъвършенстването на тренировъчния мениджмънт. Авторът се е съобразил със забележките и препоръките направени при вътрешната защита. Неоспоримите достойнства на труда, както и научно теоретичните и научно приложни приноси бяха изтъкнати в рецензията.

Представеният докторски труд отговаря на всички условия и изисквания, което ми позволява с увереност да предложа на уважаемото научно жури да оцени високо труда на Василеса Калайкова и да присъди образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление - 1.3. Педагогика на обучението по (методика на обучението по физическо възпитание и спорт).

26.05.2018 г.

Изготвил рецензия:

(доц. д-р Б.Туманова)